

Ιατρογενής άσηπτη νέκρωση της μηριαίας κεφαλής μετά από ενδομυελική ήλωση διατροχαντηρίου κατάγματος με την τεχνική gamma-nail

Σαμέλης Π¹, Κολοβός Π², Παπαγρηγοράκης Ε³, Κουλουβάρης Π⁴

1 Νοσοκομείο ΚΑΤ, Κηφισιά Αττική, Ελλάδα, 2 Νοσοκομείο Παιδών "Π&Α Κυριακού", Αθήνα Αττική, Ελλάδα, 3 Ιατρικό Αθηνών, Μαρούσι Αττική, Ελλάδα, 4 Νοσοκομείο "Αττικών", Α' Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική Κλινική, Αθήνα Αττική, Ελλάδα

ΣΚΟΠΟΣ: η ανάδειξη ενός πιθανού **ιατρογενούς** αιτίου άσηπτης νέκρωσης του ισχίου μετά από ενδομυελική ήλωση διατροχαντηρίου κατάγματος με την τεχνική gamma - nail.

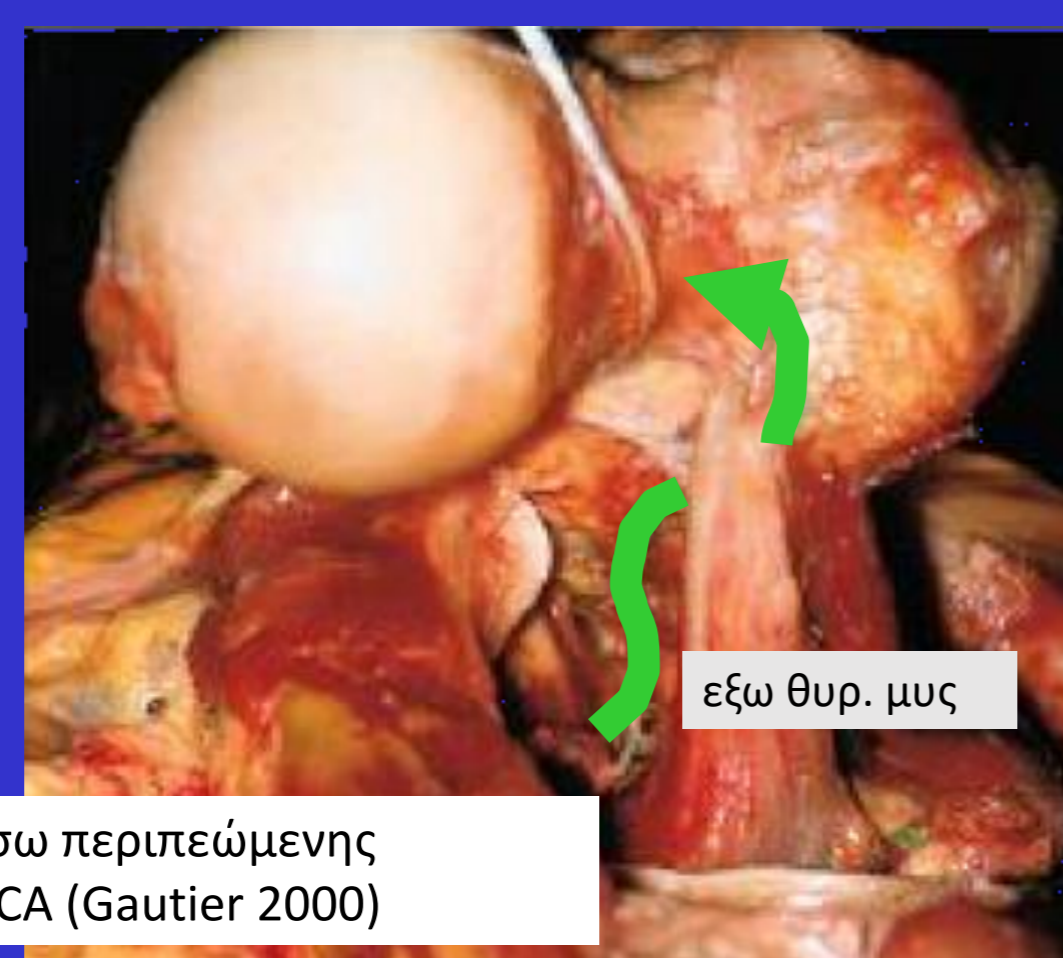
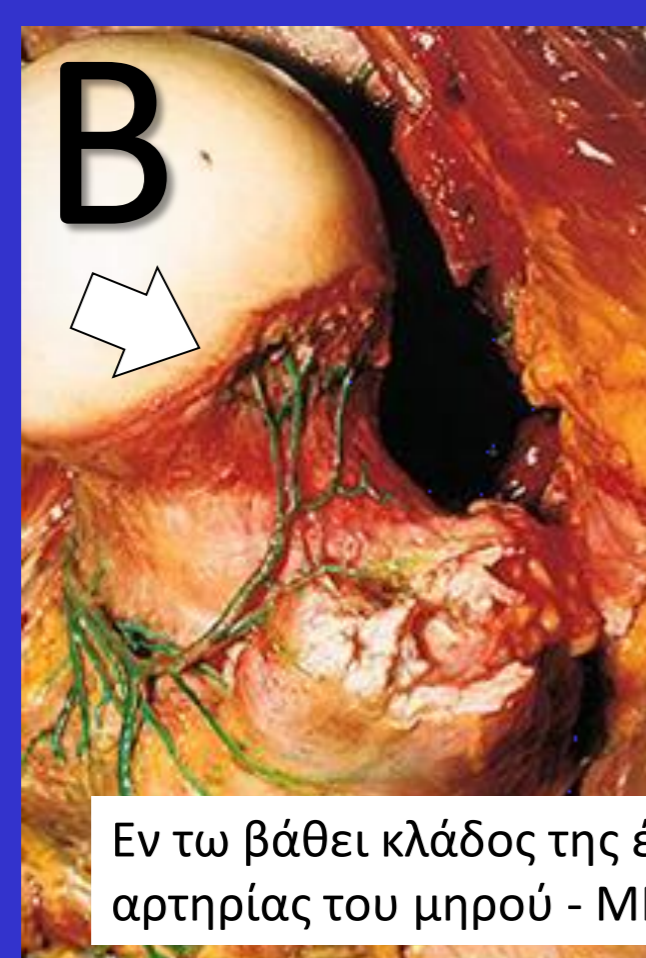
ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η άσηπτη νέκρωση της μηριαίας κεφαλής μετά από ενδομυελική ήλωση διατροχαντηρίου κατάγματος με την τεχνική gamma nail διαγιγνώσκεται σπάνια, κυρίως λόγω του ότι τα κατάγματα αυτά αφορούν ασθενείς μεγάλης ηλικίας. Στους ασθενείς αυτούς, η δευτερογενής οστεοαρθρίτιδα είτε δεν προλαβαίνει να αναπτυχθεί, είτε οι χειρουργοί προβαίνουν σε ολική αρθροπλαστική του ισχίου χωρίς περαιτέρω προβληματισμό.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ: ασθενής 95 ετών προσέρχεται λόγω χωλότητας στα εξωτερικά ιατρεία. Αναφέρει ιστορικό ήλωσης του AP ισχίου με την τεχνική gamma-nail προ 15ετίας. Κατά τον ακτινολογικό έλεγχο διαπιστώθηκε οστεοαρθρίτιδα του AP ισχίου με καθίζηση της φορτιζόμενης επιφάνειας της μηριαίας κεφαλής, ενδεικτική άσηπτης νέκρωσης του ισχίου. Το ΔΕ ισχίο είναι φυσιολογικό κλινικά και ακτινολογικά (εικόνα Α).

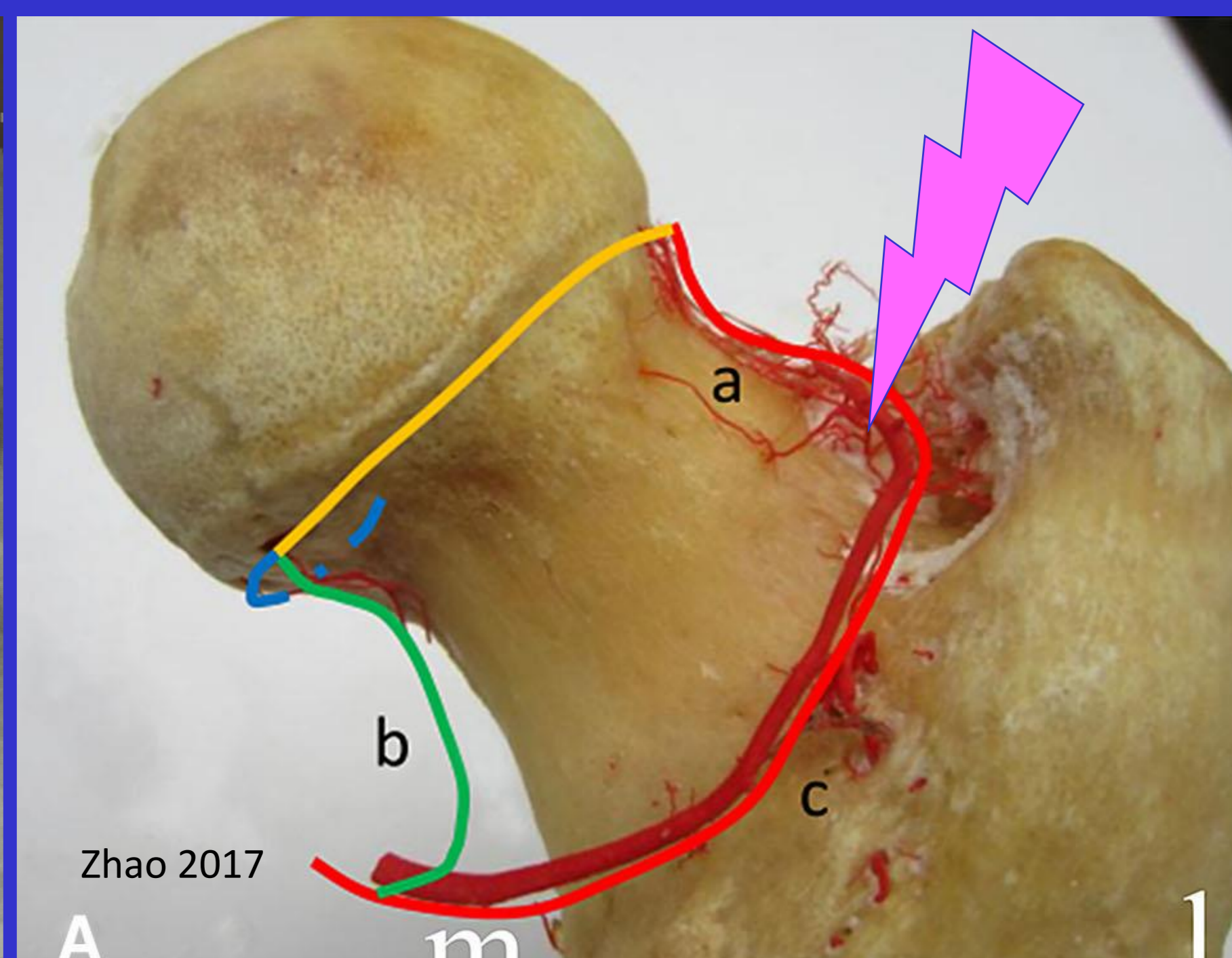
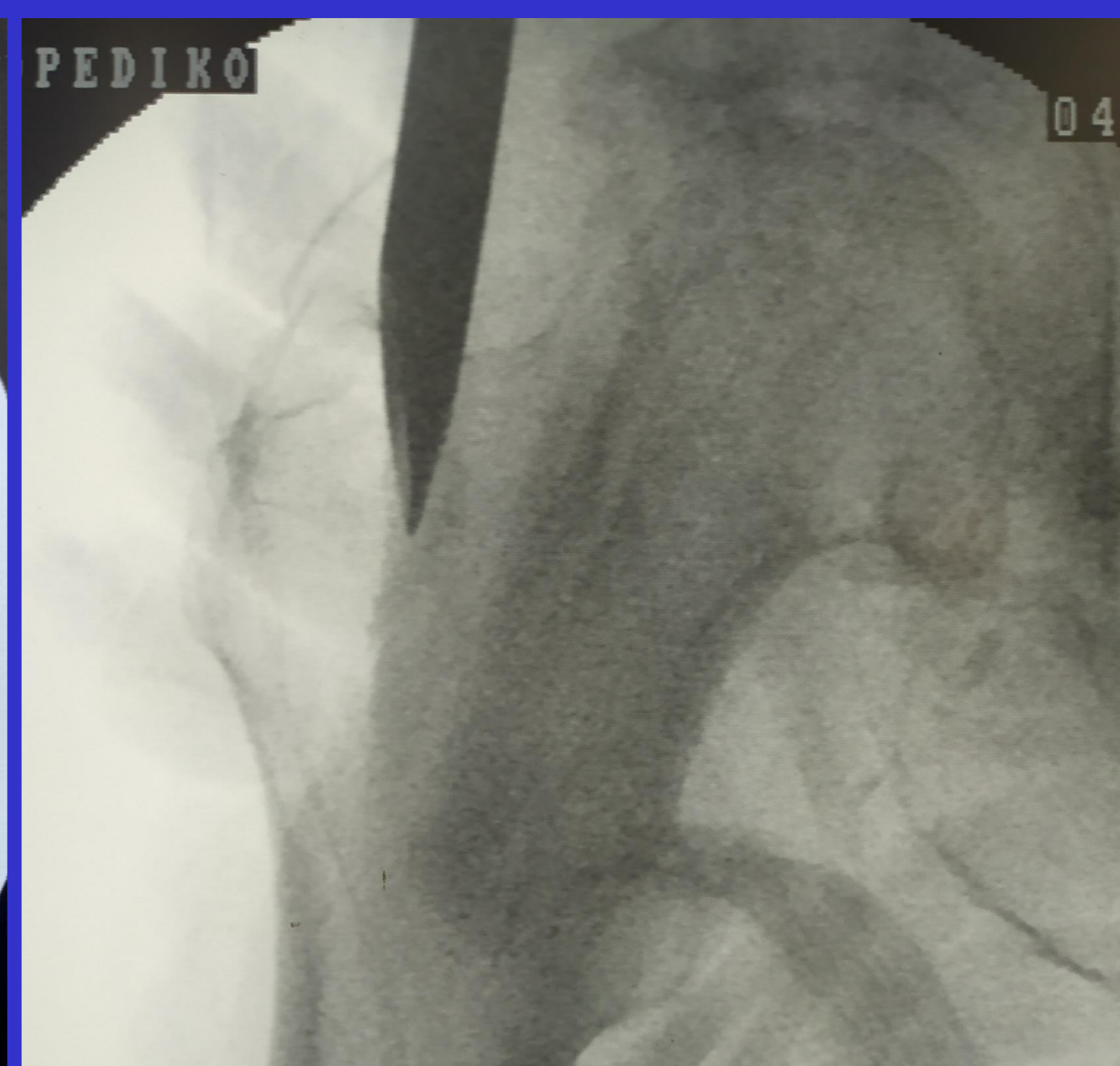
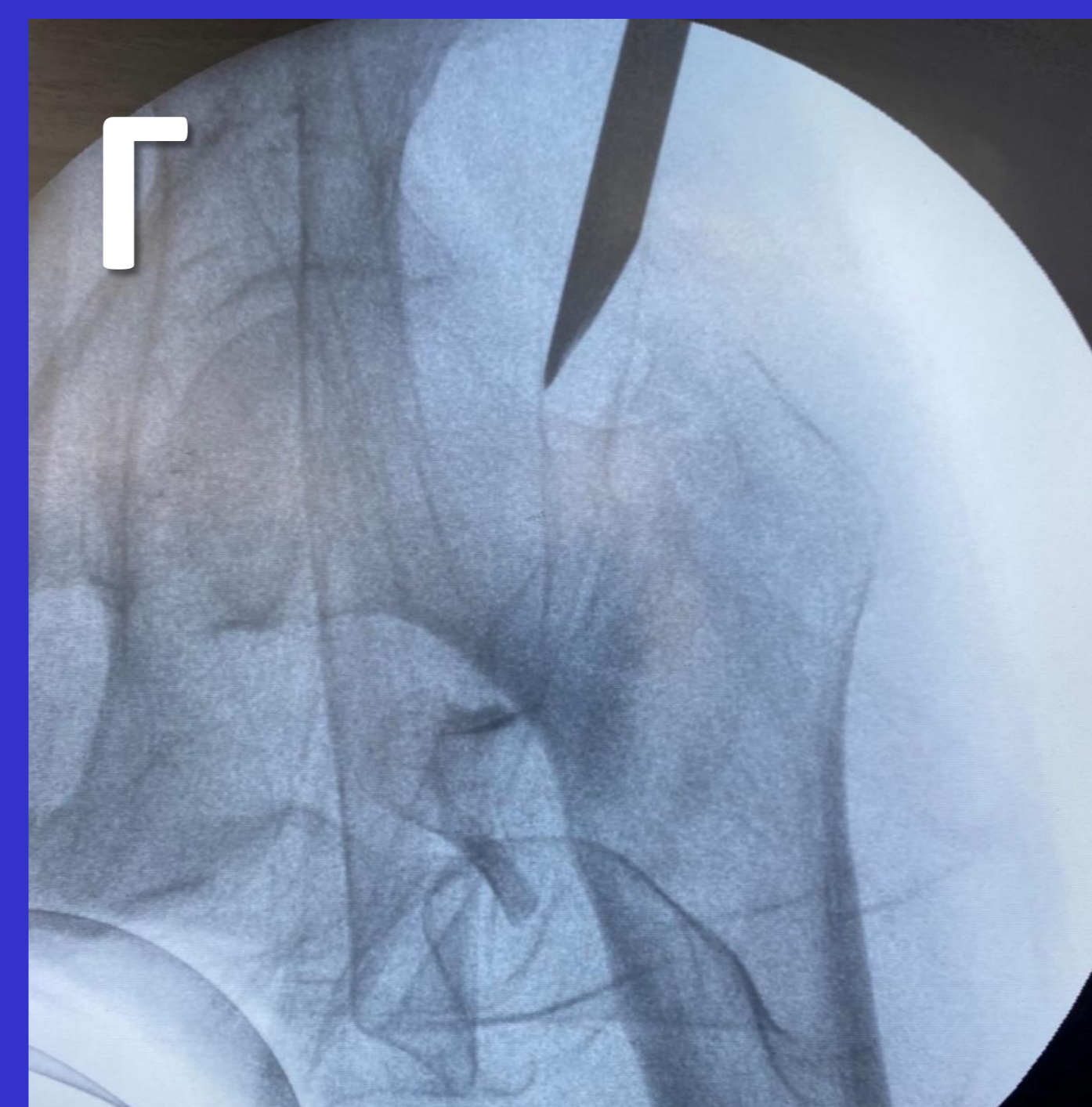
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Λόγω μεγάλης ηλικίας και συνυπάρχουσας νοσηρότητας αποφασίστηκε η συντηρητική αντιμετώπιση της συμπτωματολογίας από το αριστερό ισχίο.

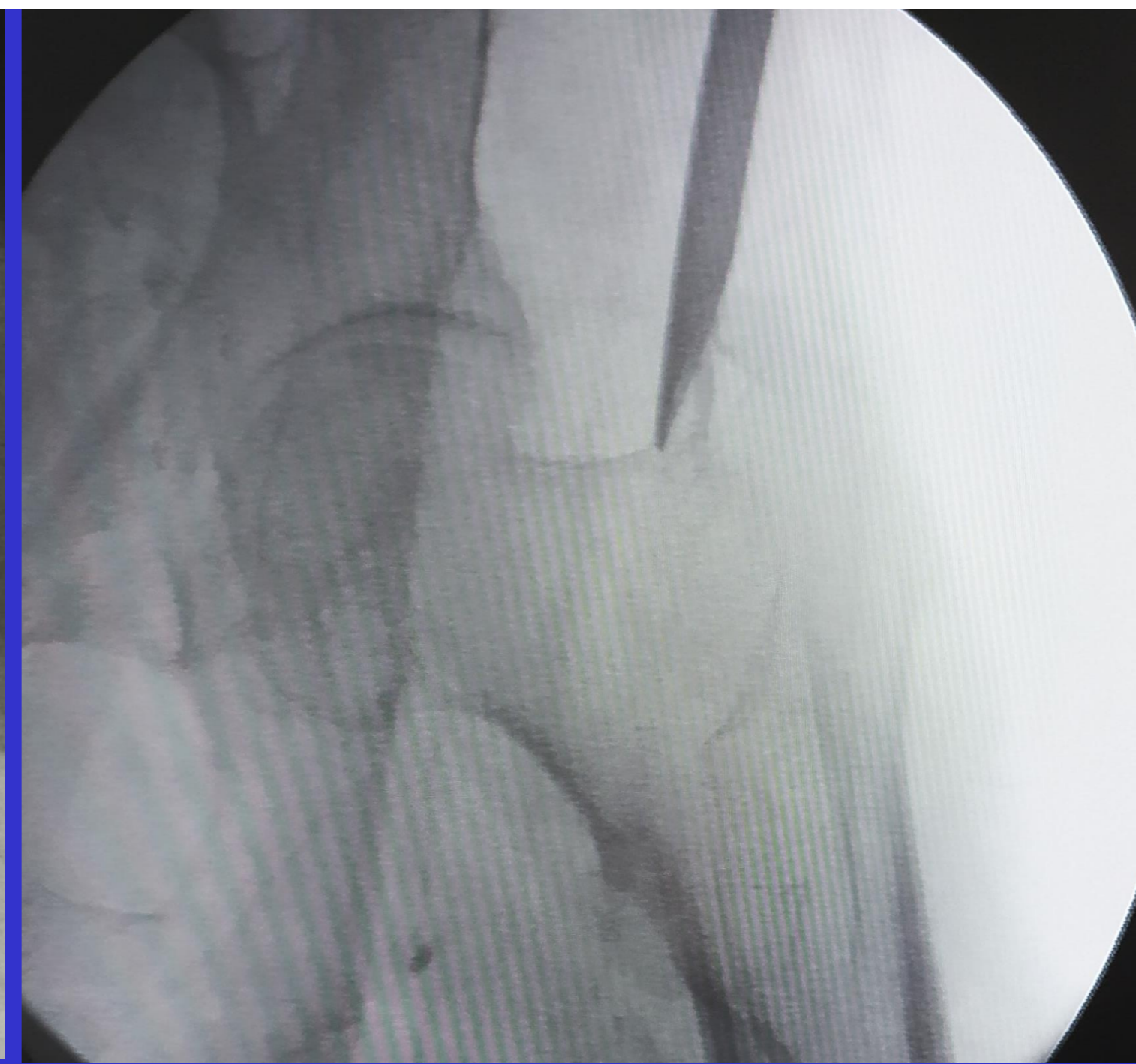
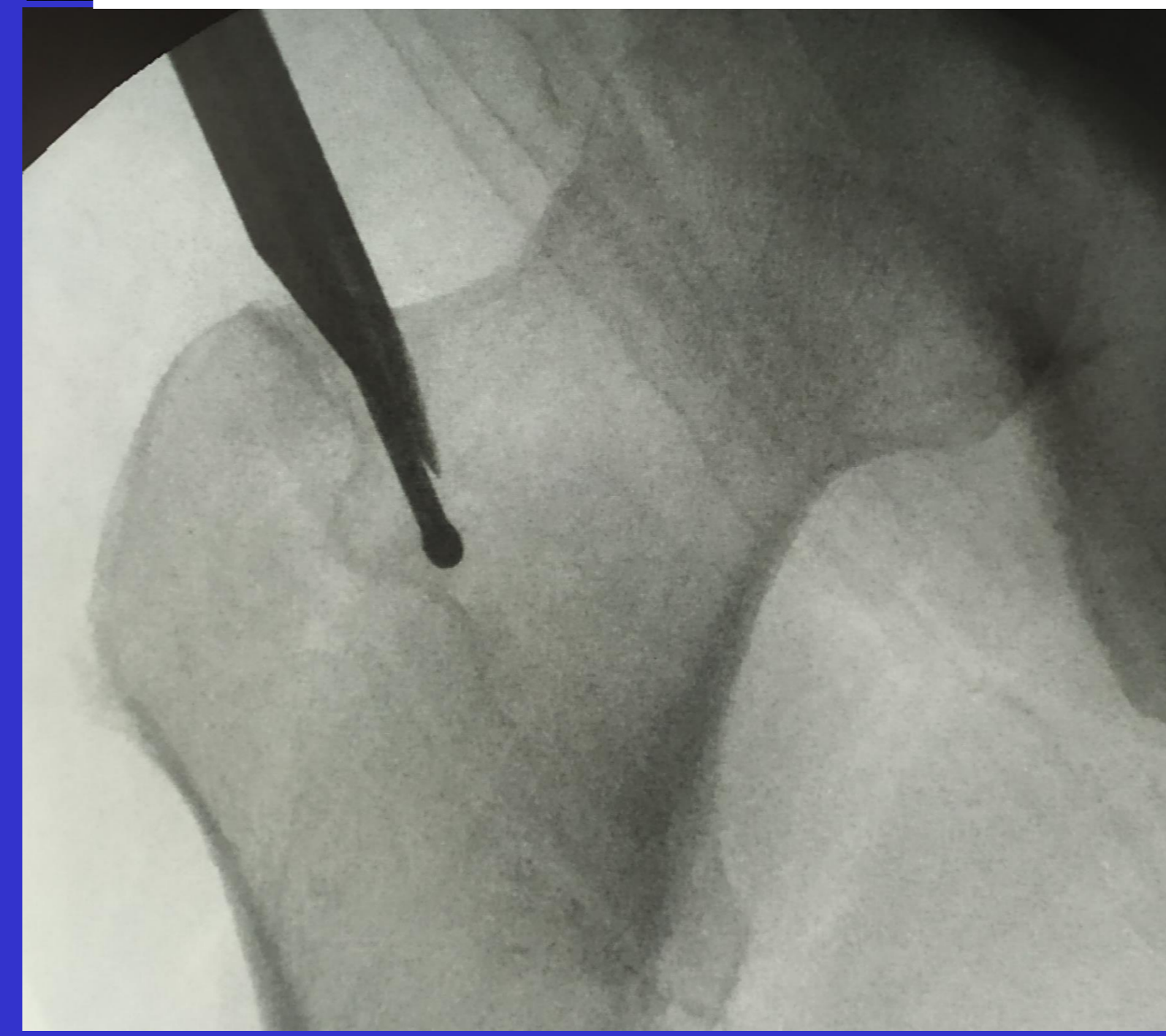
ΣΥΖΗΤΗΣΗ: η κύρια παροχή αιμάτωσης της μηριαίας κεφαλής προέρχεται από τον εν τω βάθει κλάδο της έσω περισπώμενης αρτηρίας του μηρού (εικόνα Β). Έχουν περιγραφεί διάφοροι πιθανοί μηχανισμοί για να ερμηνεύσουν την άσηπτη νέκρωση της μηριαίας κεφαλής μετά από χειρουργική αντιμετώπιση διατροχαντηρίου κατάγματος του ισχίου. Ως κύριο αίτιο έχει αναφερθεί η βλάβη των τροφοφόρων αγγείων της μηριαίας κεφαλής τη στιγμή του κατάγματος, η μορφολογία (συντριβή, παρεκτόπιση) του κατάγματος, η υπερβολική έξω στροφή ή έλξη του άκρου, καθώς και θερμική βλάβη των αγγείων κατά το γλυφανισμό. Ωστόσο δεν έχει αναφερθεί η πιθανή ιατρογενής αιτιολογία της άσηπτης νέκρωσης της μηριαίας κεφαλής, η οποία μπορεί να οφείλεται στον διεγχειρητικό τραυματισμό των επιφυσιακών αγγείων κατά τις πολλαπλές προσπάθειες ανεύρεσης της πύλης εισόδου του ενδομυελικού ήλου (εικόνα Γ).

Εν τω βάθει κλάδος της έσω περιπετώμενης αρτηρίας του μηρού - MFCA (Gautier 2000)

Η τοποθέτηση του οδηγού εμφύτευσης (awl) εγγύς της διατροχαντήριας γραμμής, και μάλιστα οι επανειλημμένες προσπάθειες, μπορεί να τραυματίσουν τον εν τω βάθει κλάδο της MFCA, παρά την τελική ορθή επιλογή του σημείου εισαγωγής του ενδομυελικού ήλου

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Η επανειλημμένη τοποθέτηση του οδηγού επικέντρωσης (awl) εγγύς (επί τα εντός) της διατροχαντήριας γραμμής – ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΟΡΘΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΝΔΟΜΥΕΛΙΚΟΥ ΗΛΟΥ - ενέχει κίνδυνο τραυματισμού του εν τω βάθει κλάδου της έσω περισπώμενης αρτηρίας του μηρού, που αποτελεί το κύριο τροφοφόρο αγγείο της φορτιζόμενης επιφάνειας της μηριαίας κεφαλής, με συνέπεια την άσηπτη νέκρωση της μηριαίας κεφαλής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Gautier E et al. Anatomy of the medial femoral circumflex artery and its surgical implications. J Bone Joint Surg Br. 2000 Jul;82(5):679-83.
- Barquet A et al. Avascular necrosis of the femoral head following trochanteric fractures in adults: a systematic review. Injury. 2014 Dec;45(12):1848-58.
- Zhao D et al. Epiphyseal Arterial Network and Inferior Retinacular Artery Seem Critical to Femoral Head Perfusion in Adults With Femoral Neck Fractures. Clin Orthop Relat Res. 2017 Aug;475(8):2011-2023
- Jiang Y et al. Research progress in osteonecrosis of femoral head following femoral intertrochanteric fractures in adults. 2020 Nov 15;34(11):1458-1461